A Q U A U Q A

Sára Ježková

RADOTÍN

FAKULTA ARCHITEKTURY ČVUT V PRAZE

Ateliér Fingerová-Grohmannová

Krajinářská architektura
ZS2024

Ateliér velké měřítko

bakalářské studium

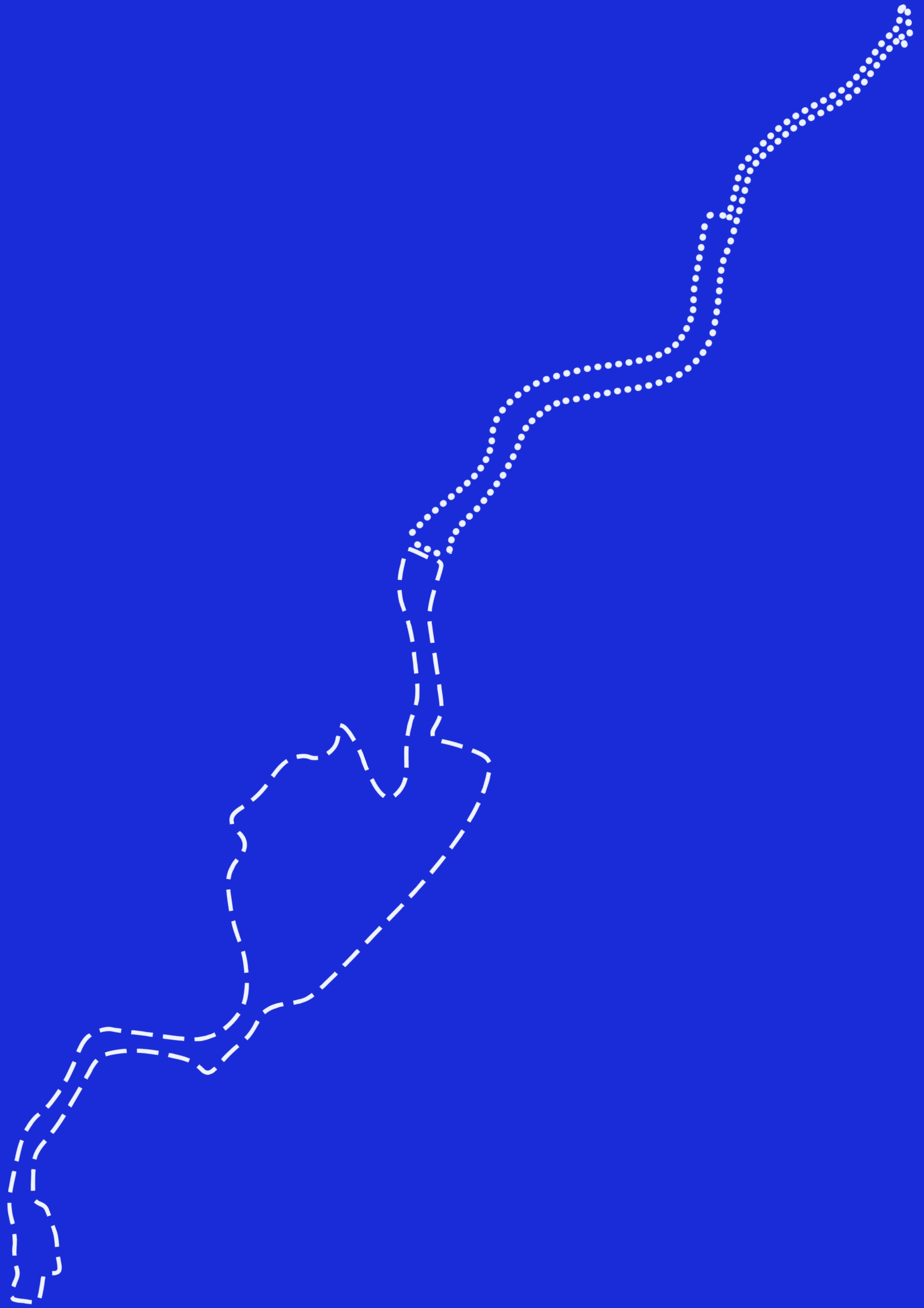

OBSAH

	ÚVOD	5
01	MÍSTO	7
02	KONCEPT	10
03	NÁVRH	13
04	SOUČASNÁ SITUACE	24
05	FOTODOKUMENTACE	26
06	ANALÝZY	28

Kolem vody s kolem,

na kole,
vedle něj,
či bez něj.

Dopravní uzel, okrajová část Prahy, město průmyslu (bejvávalo) a nebo třeba fajn cyklostezky... Každý ať si spojí Radotín s tím svým, ale stejně bych Vám chtěla přiblížit jednu jeho stránku, která mi učarovala - **břehy Berounky.** Přesto, že je to město poměrně rušné a krušné, v blízkosti vody lze vždy najít útočiště - v případě Radotína to platí snad dvojnásob.

Praha
Velká
Chuchle
Lochkov
Kosoř
Radotín
Lhota
Dolní
Břežany
Zbraslav
Lipence
Černošice
Zálepy
1 km

01 **MÍSTO**

Řešené území se nachází na jihozápadě Prahy a spadá pod správní obvod Praha 16. - Radotín. Sídlo polohově výhodné, se však v poslední době potýká s určitou stagnací a hledá cesty, jak být do budoucna ještě příjemnějším místem.

Historicky první zmínka pochází z 12. století, avšak svou podstatu získává až se zavedením železnice v 19. stoletím. Nedlouho poté byla založena cementárna nebo cukrovar a Radotín se tak stal průmyslově významným městem. Industriální duch města je stále přítomný, ale dnes již není vnímán negativně.

Hlavní dominantou je bezesporu řeka Berounka a její břehy, podél nichž vede cyklostezka, která hraje významnou roli v životě místních i těch projíždějících.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE:

kraj	Praha
rozloha	9,31 km²
počet obyvatel	8 462
vzdálenost od Prahy	15,3 km

49°59′3″ s. š.
14°21′28″ v. d.

NÁBŘEŽÍ Berounky

pohled z Radotínké lávky

2023

CEMENTÁRNA

přesunutí výroby z centra
+ výstavba současné budovy

1961

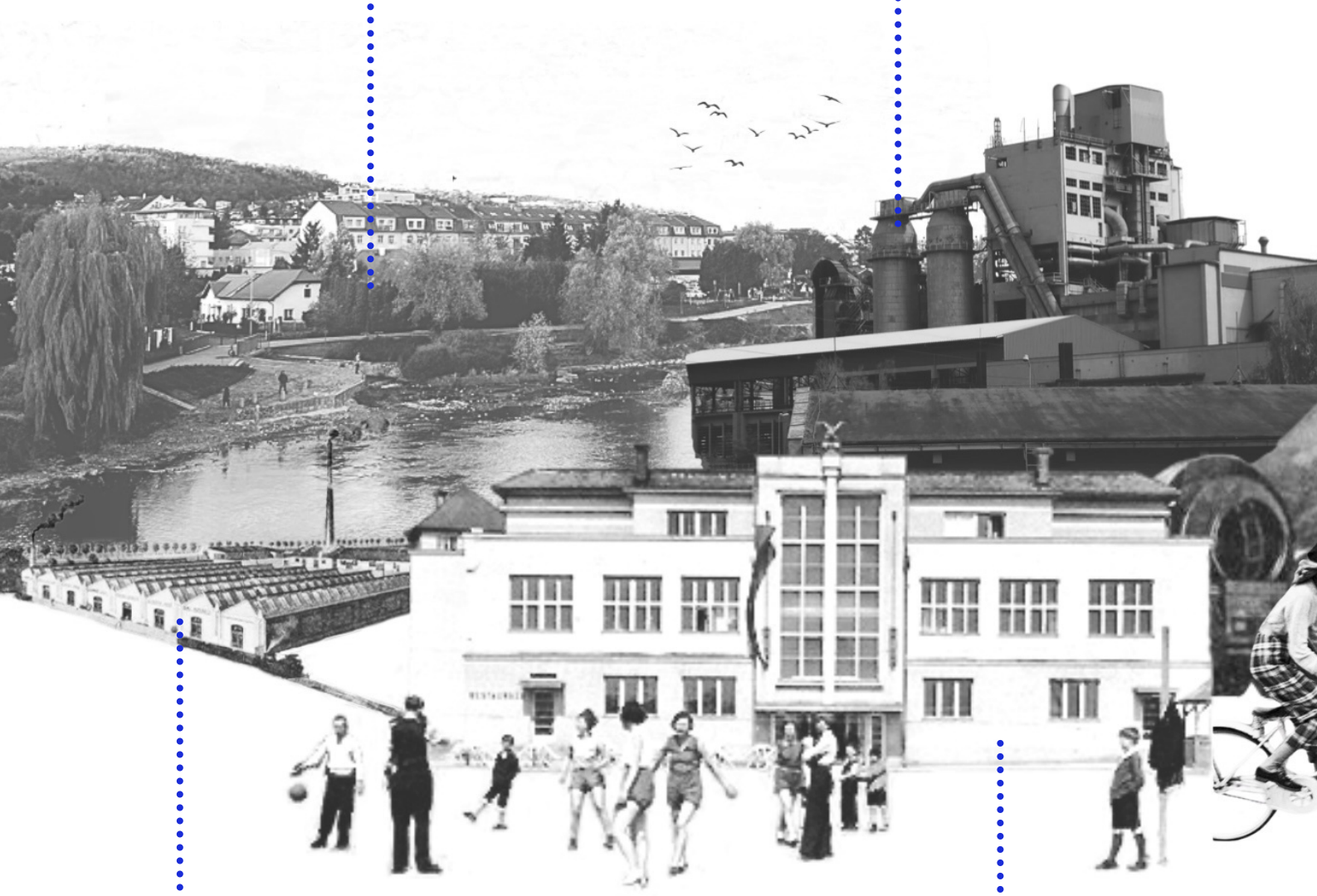

1910

továrna VINDYŠ

výroba a export
tělocvičného nářadí

1932

SOKOLOVNA

nová budova s velkým sálem,
restaurací nebo venkovním
hřištěm

KOSTEL sv. Petra a Pavla

původně v gotický, r. 1881 přestavěn do současné barokní podoby

1881

výstavba ŽELEZNICE

trasa Smíchov-Plzeň (nádražní budova)

1862

Radotínská LÁVKA

výstavba nové lávky pro pěší a cyklisty

2023

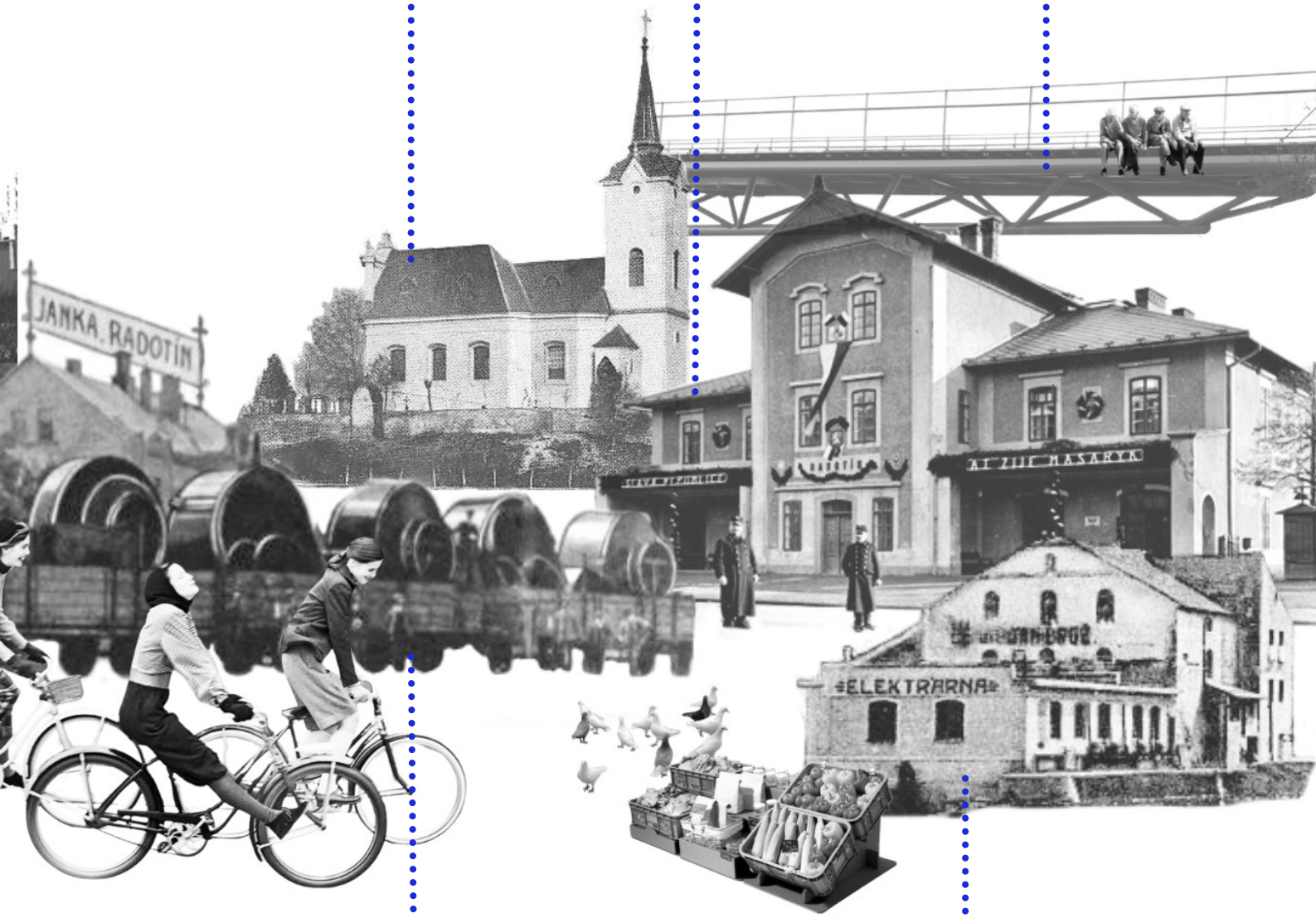

1908

továrna JANKA

výroba ventilátorů a sběračů prachu

1919

BLUKSKÝ MLÝN

přístavba elektrárny se dvěma Francisovými turbínami (na okraji Černošic)

02 **KONCEPT**

Radotín je město, které je funkční a razantní zásahy tak nejsou třeba, má však i své nedostatky. Ty vnímám v nevyužitém potenciálu břehů řeky Berounky a menších vodních nádrží v jejím okolí. Zároveň jsem chtěla pro obyvatele i návštěvníky vytvořit místa, která sbližují a podporují zdravého ducha.

Vznikly tak dvě protichůdné trasy, vedené kolem řeky, se společným výchozím bodem mezi nimi - od toho se také odvíjí název projektu AQUAUQUA. Týkající se vody, potkávající se uprostřed. K okruhům jsem také vybrala tři místa, která jsou nyní spíše trnem v oku než-li přinášející radost.

LIDÉ

VODA

WELL-BEING

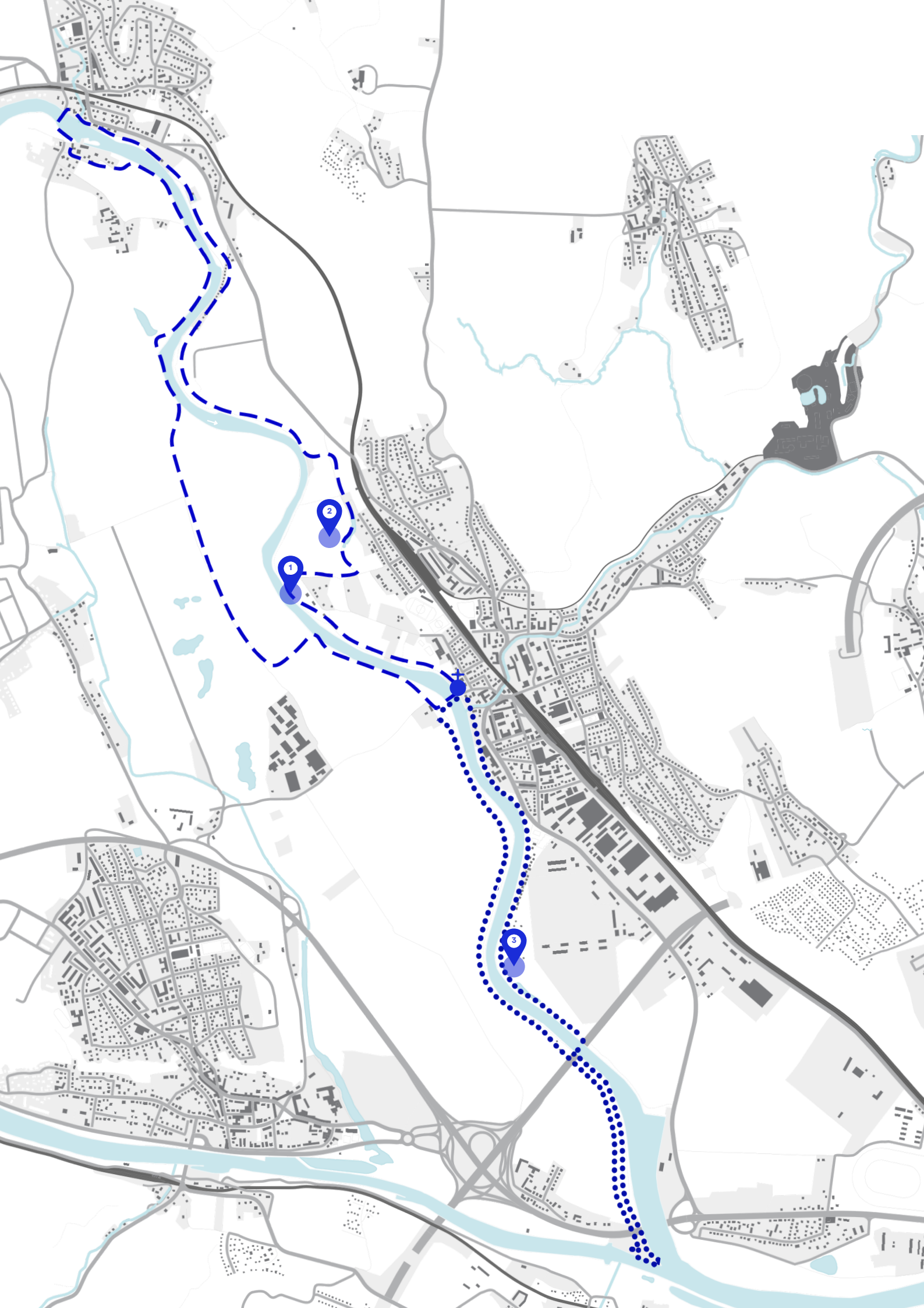
1
2
3

03 **NÁVRH**

1 ŘÍČNÍ LÁZNĚ

2 NÁDRŽ & POZOROVATELNA

3 ZAHRÁDKY

Základem návrhu jsou dvě protichůdné trasy, které se setkávají u kostela a pokračují přes lávku, za kterou se však už nadobro rozdělují. Každý okruh má jiný charakter, jeden nabízí několik možností sportovního vyžití, zatím co druhý ukázuje zajímavé přírodní úkazy a atypický koncept. Oba jsou vedeny kolem vody, ať už ve formě řeky, nádrže, rybníku nebo třeba soutoků.

Trasy prochází místy jako Říční lázně, nádrží s hnízdištěm a pozorovatelnou vodního ptactva nebo obnovenou kolonií zahrádek, což jsou hlavní “zastávky”, ale dalším zajímavým místem je třeba Blukský mlýn, který byl ve svých dobách velmi pokrokový a jemu nedaleký jez. Za zmínku stojí i Lipenský rybník, ve kterém se můžete okoupat a vyhnout se tak radotínskému biotopu, který ve slunečných dnech praská ve švech. Další zastávkou může být golfové hřiště, nacházející se kousek od rybníka. Můžete se kochat pohledem z lávky spojující Radotín se Zbraslaví, nebo klidně obdivujte i samotnou lávku, je tam totiž nová a stojí za ní architekt Josef Pleskot.

TRASY

K SOUTOKU

délka 7,1 km
milníky zahrádky, nádrž, soutok, nábřeží, kostel
povrchy pěšiny, štěrk, asfalt, dlažba

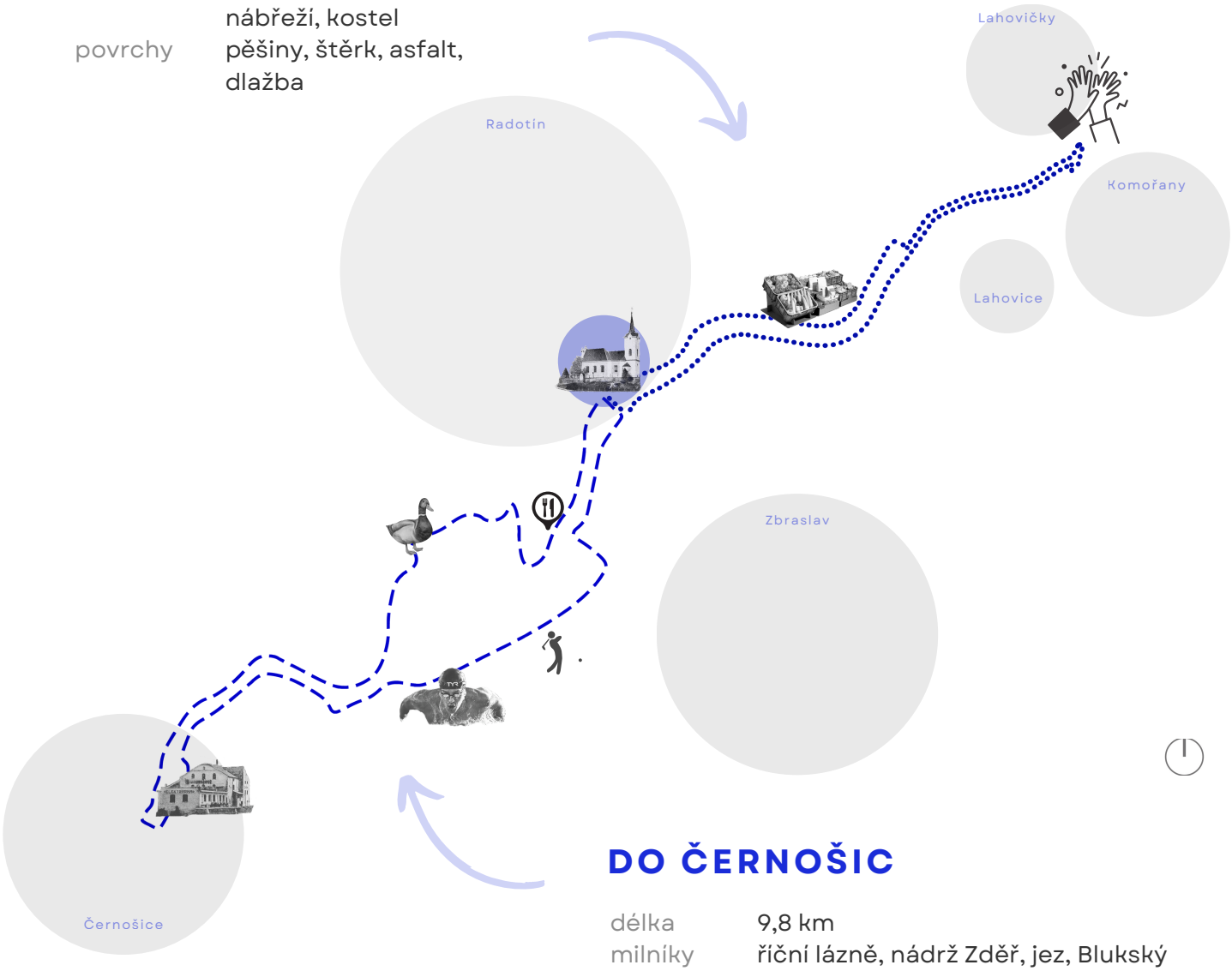

DO ČERNOŠIC

délka 9,8 km
milníky říční lázně, nádrž Zděř, jez, Blukský mlýn, Lipenský rybník, golfové hřiště
povrchy pěšiny, štěrk, dlažba

Návrh zahrnuje dva vycházkové okruhy, vedené po stávajících i obnovených cestách. Propojují se jednotlivé body přírodního, sportovního nebo historického charakteru, čímž se stávají zajímavé pro širokou škálu obyvatel i návštěvníků.

Možnost kombinace, zkrácení, či prodloužení jednotlivých tras je také na místě, vytváří se tak mnoho množných cest a variant, které jen tak neomrzí. Okruhy jsou koncipovány tak, aby je mohli užít jak peskaři, tak i rodiče s malými dětmi nebo třeba cyklisti. Hlavním/výchozím bodem pro obě trasy je kostel sv. Petra a Pavla, stojící nedaleko nábřeží Berounky, ale díky variabilitě tras je možné začít téměř odkudkoliv.

K SOUTOKU

Kratší z tras "K soutoku" kopíruje tok Berounky, čímž nabízí po celou dobu malebné výhledy na řeku, její břehy a okolní krajinu. Je vedena od kostela, prochází obnovenou kolonií zahrádek, nádrž vhodnou k rybaření, přes Radotínský most až k samotnému soutoku řek Vltavy a Berounky.

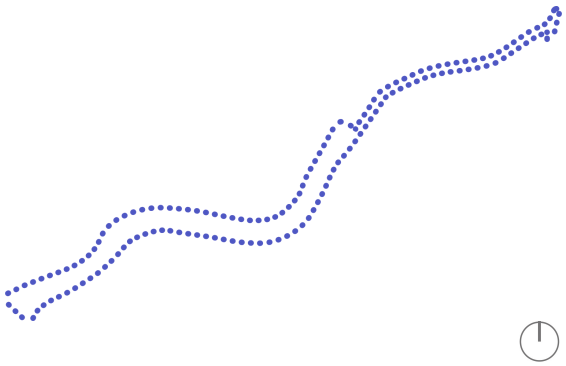

DO ČERNOŠIC

Trasa na jihozápad prochází Říčními lázněmi s bistrem a pláží, dále k nádrži Zděř s pozorovatelnou vodních ptáků, do Černošic přes lávku za Blukským mlýnem s jezem, až kolem Lipenského rybníka a golfového hřiště, kde tahle rozmanitá jízda končí.

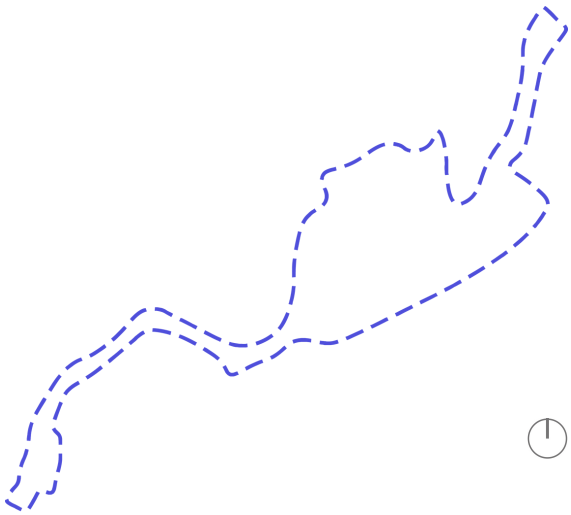

Říční lázně

Šum stromů, dynamická jóga a děti objevující nevšední prolézačky, zatímco projíždějící cyklisté zašli na jedno.
Nové Říční lázně nabídnou větší možnost kulturního vyžití nebo osloví třeba prostorem pro konání sportovních událostí.

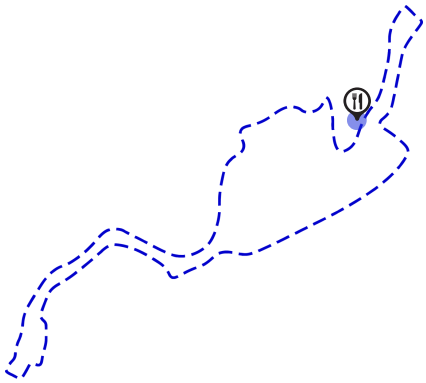

Kiosek v novém, se sezónním bistrem, zastřešenou částí pro multifunkční využití a nápadité hrací prvky pro děti. Větší zpevněná plocha, ale zároveň mnohem více zeleně, to je říční oáza v novém.

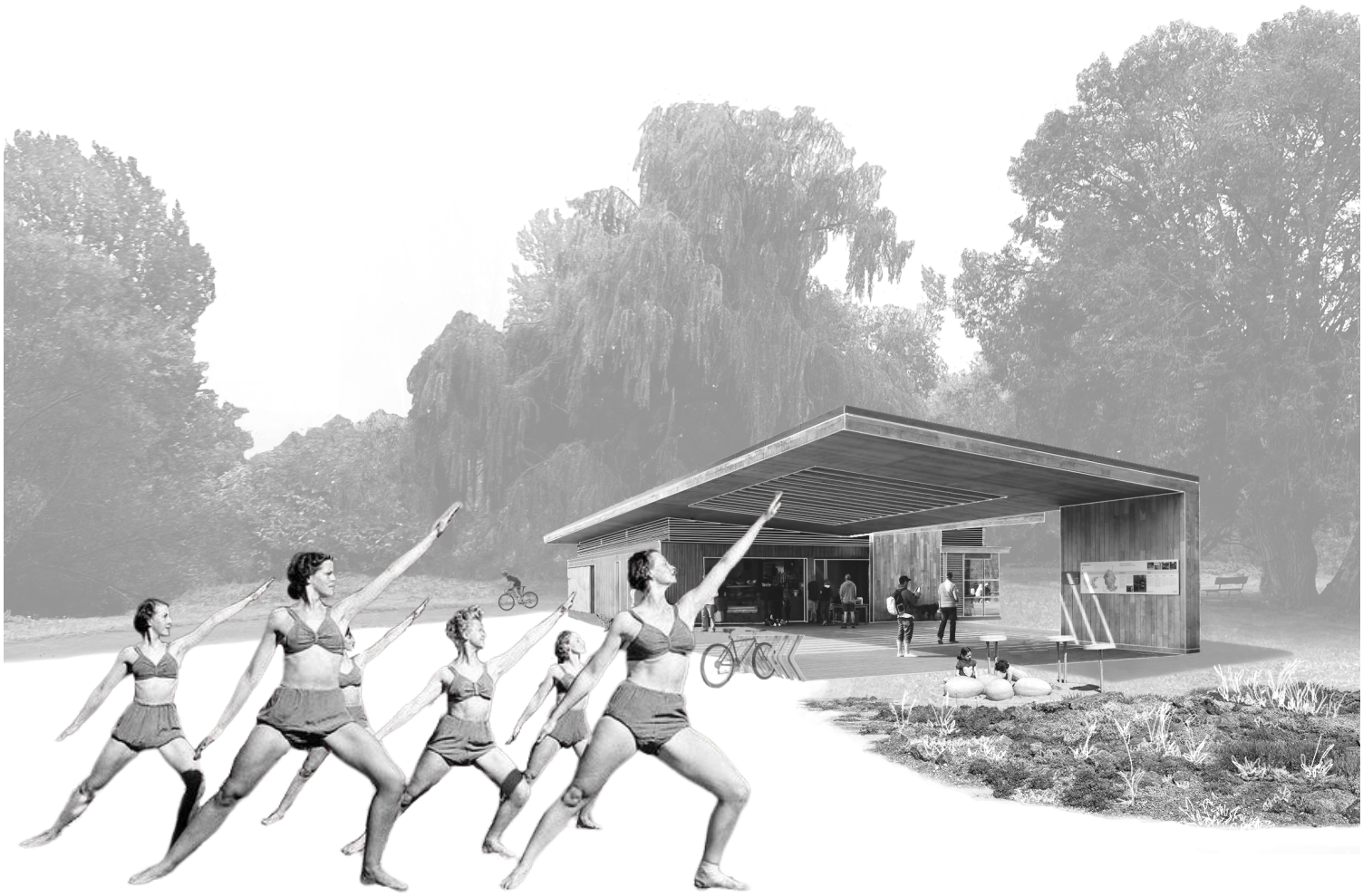

Místo k rekreaci při břehu Berounky má dlouholetou historii, avšak Říční lázně jako takové zanikly už v polovině minulého století. Nyní zde místo nich stojí kiosek s rychlým občerstvením, stoly s lavicemi, betonové pódium, dětské hřiště nebo menší pláž. Místo působí neudržovaným a opotřebeným dojmem, avšak jeho koncept je stále funkční a velmi oblíbený. Proto jsem se rozhodla místu zanechat charakter, ale zato provést kompletní obnovu.

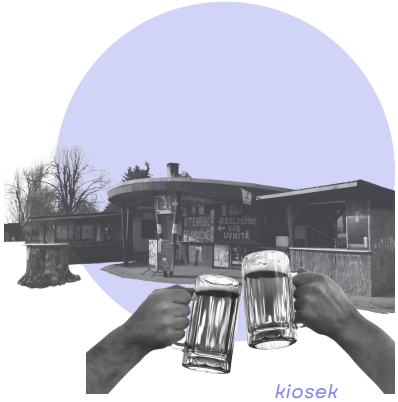

kiosek

SOUČASNÝ STAV

pláž

pódium se stoly

dětské hřiště

1930 *Říční lázně*

Historická fotografie zachycuje místo v době jeho největší slávy, kdy poskytovalo luxusní městskou rekreaci. V té době se jednalo o skvěle upravené lázně s anglickým trávníkem, písečnou pláží, půjčovnou loděk, převlékárnou, hřištěm a dokonce i tanečním parketem.

Bylo to místo v nádherné přírodě, poskytující klid, sportovní vyžití i výbornou kuchyni.

Nádrž & pozorovatelna

Navrátit k ní život a dát jí jasnější význam. Přehlížená vodní plocha s nejasnou minulostí, nejasnou funkcí a jěště nejasnějšími úpravami. Nyní opomenutá, potom rekultivovaná, určená k relaxu a pozorování vodních ptáků.

Úprava vegetace, vyčištění prostoru kolem nádrže nebo zprovoznění dnes nikam nevedoucího mostu.

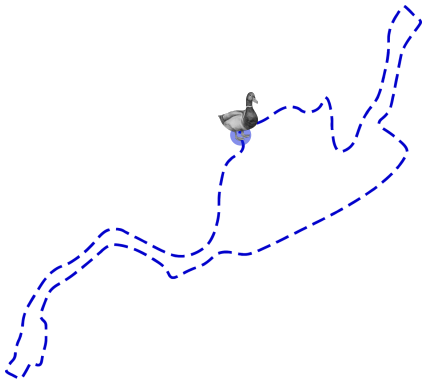

SOUČASNÝ STAV

Zděř

nikam nevedoucí most

betonová úprava

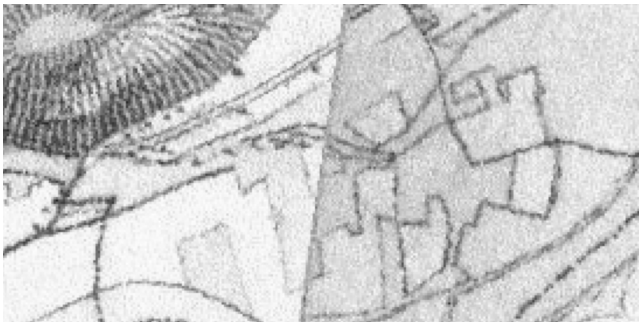

II. vojenské mapování

Co se historie Zděře týče, není známo, k čemu byla původně určena, kdy a za jakých okolností vznikla nebo jak dlouho už tam vlastně je. Jasný je pouze fakt, že již v době II. vojenského mapování, které proběhlo v 1. polovině 19. století, tam byla. Vetší změny pak proběhly mezi lety 2004 až 2006, kdy byl zbudován most a betonová úprava. Od té doby se zde víceméně nic nezměnilo a nádrž pomalu zarůstá.

50. léta

V posledních letech slouží jako hnízdiště vodního ptactva. Lze tu zahlédnout ledňáčky nebo třeba volavky.

nyní

Zahrádky

Na místě zaniklé typické zahrádkové osady vyroste nová, atypická. Lidé tam nebudou mít pocit dozvuku socialismu, ale nových možností a souznění. Příležitost konání trhů mezi zahrádkami a nádrží, pak s jistotou zdrží nejednoho chodce či cyklistu.

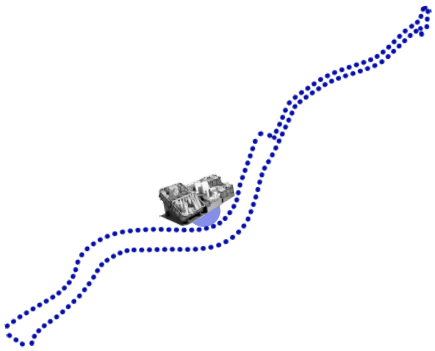

Odstranění nežádoucí zeleně a revitalizace krajiny.
Poté vznik kolonie zahrádek se zázemím, novými cestami nebo prostorem pro víkendové farmářské trhy.

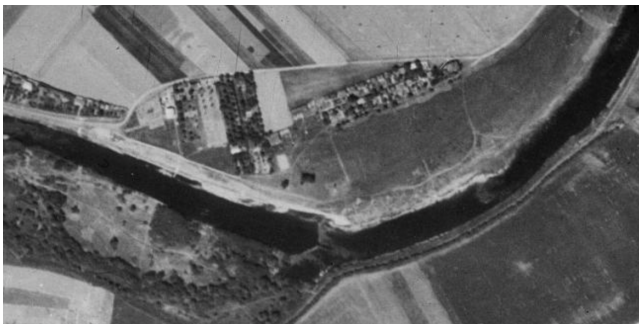

50. léta

2001

nyní

Zahrádkářská kolonie má na tomto místě dlouholetou tradici, avšak po roce 2002 začala jedna z její části hlavně zásluhou velké povodně zanikat a příroda si ji rychle a nekontrolovatelně vzala zpět. Dnes na jejím místě nalezneme pouze chaos a pár chátrajících chatek ve stále rozrůstající se vegetaci.

Pozůstatek socialismu. Přesně tak je u nás stále zahrádkaření vnímáno a právě toto stigma do jisté míry zabraňuje vnímat úlohu zahrádek v současné společnosti v novém světle.

SOUČASNÝ STAV

pohled z cyklostezky (zahrádky nalevo)

"zadní cesta" u skleníků

nádrž vedle cyklostezky

PŮVODNÍ SKICA

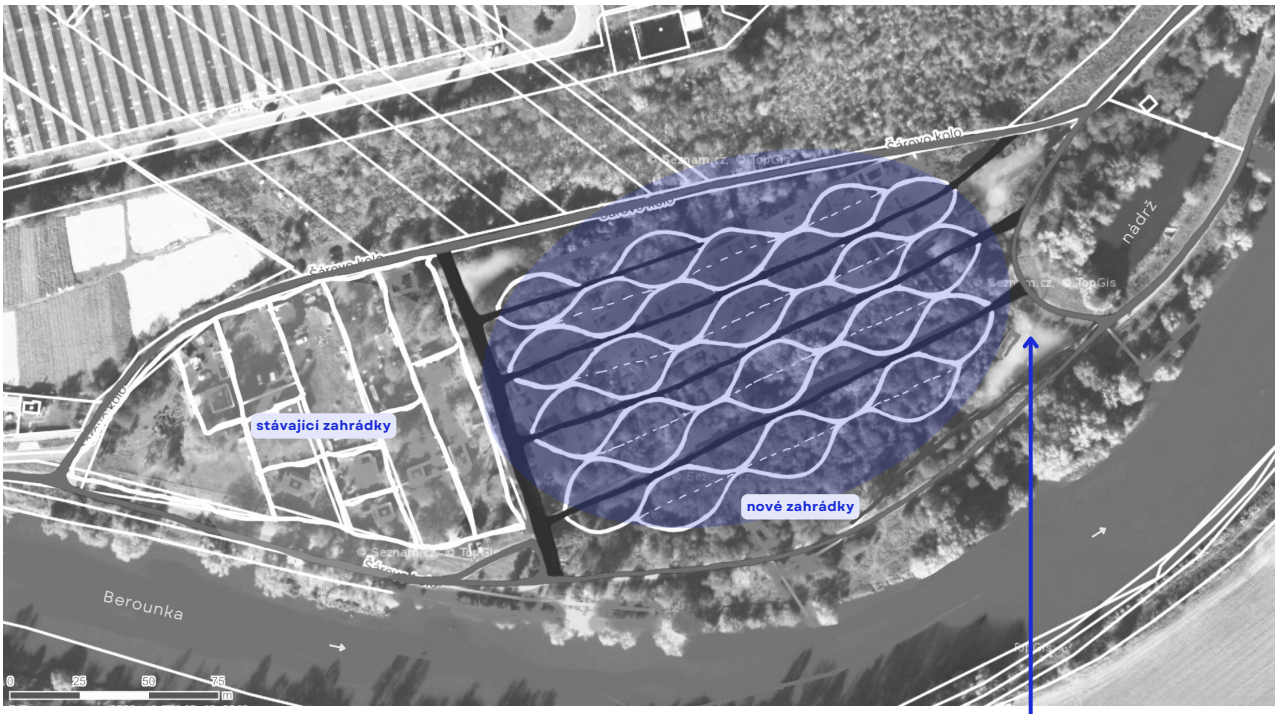

nově navržené cesty

směr toku Řeky

živý plot

možnost propojení zahrádek nebo přehrazení živým plotem

plácek pro konání farmářských trhů

ROZMĚRY ZAHRÁDKY

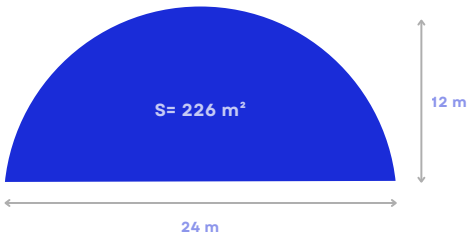

GEOMETRICKÉ SCHÉMA

Namísto vytvoření kopie staré zahrádkářské kolonie, jsem se rozhodla pro atraktivnější půdorysné řešení, v podobě seskupených půlkruhů. Zahrádky budou ohrazeny pouze nízkými živými ploty, pro přehlednost a celistvost. Mezi nimi pak budou vedeny cesty, určené pouze pro pěší nebo na kole, v případě nejvyšší nouze i projetí vozidlem.
Mezi nádrží a zahrádkami pak vznikl prostor, který by mohl být využit pro konání farmářských trhů - přebytky místních zahrádkářů by tak nepřišly na zmar.

Zahrádky mají dostačující velikost pro výsadbu menšího sadu, umístění maringotky, nebo třeba pro čistě užitkovou zahradu

PROČ PRÁVĚ ZAHRÁDKY?

1. jsme v záplavové zóně
2. finančně nenáročné & velký dosah
3. pocit “vlastního kusu” zeleně
4. zájem o pěstování vlastní zeleniny

“Zahrádkové osady představují svébytný městský fenomén obklopený řadou mýtů a nepochopení. Jsou však též místy intenzivně prodchnutými prací, péčí, emocemi.”

[Petr Gibas et. al 2013]

historické fotografie zahrádkové kolonii na Císařském ostrově

K největšímu “boomu” zakládání zahrádkových kolonií došlo při První světové válce, kvůli omezenému zásobování. V době nacistické okupace, se zahrádkáři snažili, i přes značné omezení, déle fungovat a rozšiřovat.
K velkému nárustu počtu zahrádkářských osad i jejích členů došlo také v době socialismu. Samozřejmě byla tehdy i tato organizace politizována a při přidělování zahrádek se dbalo na “společenskou angažovanost” jedinců. Za dob socialiamu byly zahrádkářské aktivity pro mnoho lidí alternativním způsobem seberealizace a trávení volného času, i právě proto se jim těšilo takové oblíbenosti. Velké množství osad přibilo ještě v 80. letech 20. století, pravděpodobně díky takzvaných akcím “Z”.

S pádem režimu došlo k velkým změnám i v zahrádkářském hnutí. Začaly se řešit majetkoprávní vztahy k půdě, neboť se objevil nájemní vztah. Nejspíše právě proto počet osad razantně klesl a některé dokonce i zanikly.

04 **SOUČASNÁ SITUACE**

Břehy řeky Berounky jsou stále oblíbenějším místem pro dlouhé procházky, k rybaření nebo jako panorama pro projíždějící cyklisty. V určitých částech je zeleň v blízkosti toku neprostupná a neudržovaná a přístup k vodě tak není možný, avšak tady ta divoká stránka je cenná stejně tak, jako opečovávaný břeh. K řece to patří také. Co už ovšem vnímám jako problém, je cyklostezka a chodník pro chodce v jednom. Za slunečných dnů se to cyklisty jen hemží a chodcům občas nezbývá nic jiného než při vyhnutí uskočit do houští. Hlavně z toho důvodu tu nepotkáte příliš mnoho rodičů s kočárky nebo malými dětmi obecně.

Při cestě od Radotínského mostu až do Černošic nenarazíte ani na větší množství laviček nebo třeba odpadkových košů, ty se nacházejí pouze v těsné blízkosti “hlavního nábřeží” v Radotíně - u soutoku Berounky s Radotínským potokem a pak až zase u Černošic. Což by mohl být vnímán jako hlavní problém při absolvování procházky, z pohledu starších lidí. Nadmíru pozitivně pak vnímám několik dětských hřišť nebo workoutových ploch podél cyklostezky, která jsou udržována a hojně navštěvována.

Co se týče zastávek na doplnění tekutin, či občerstvení se, jsou tam. Avšak z mého pohledu to nejsou místa nějak lákavá či zajímavá, ale opravdu jen k užitku. Největším takovým bodem jsou Říční lázně s kioskem, který funguje spíše na bázi hospody. Další, o něco menší, stánky existují dost obdobně. Nabízí převážně pivo, nějaké to nealko a při troše štěstí i klobásu s chlebem nebo párek v rohlíku.

Velmi oblíbené je také již zmíněné nábřeží u soutoku potoku s řekou, které prošlo nedávnými úpravami. Je oblíbené jak dětmi, tak i dospělými a je také jedním z mála míst, kdy můžete bez rizika přijít do přímého kontaktu s řekou. V části pod kostelem si zase naopak sednete na lavičku a budete se kochat pohledem na řeku (klidně i lávku) z bezpečné vzdálenosti a s odstupem.

Závěrem je to místo malebné, oblíbené, ale má i své mouchy. Co však výrazně změní celé dění, je připravovaný projekt Soutok, což bude příměstský park, zasahující záplavové území kolem soutoku Berounky a Vltavy a mnohem více.

situační plán projektu
SOUTOK

05 **FOTODOKUMENTACE**

06 **ANALÝZY**

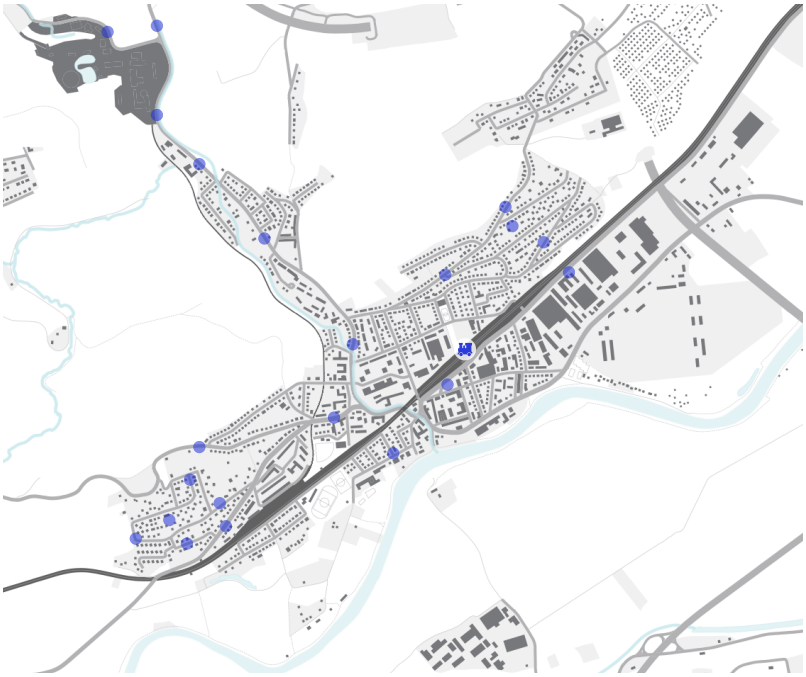

DOSTUPNOST MHD

Městskou částí prochází železnice a několik autobusových linek s mnoha zastávkami. Frekvence je vysoká a pravidelná. Pěší alternativa do okolích měst a vesnic je také možná, díky udržovaným cyklostezkám a chodníkům je i hojně využívána.

- vlakové nádraží
- zastávka BUS
- silnice
- železnice

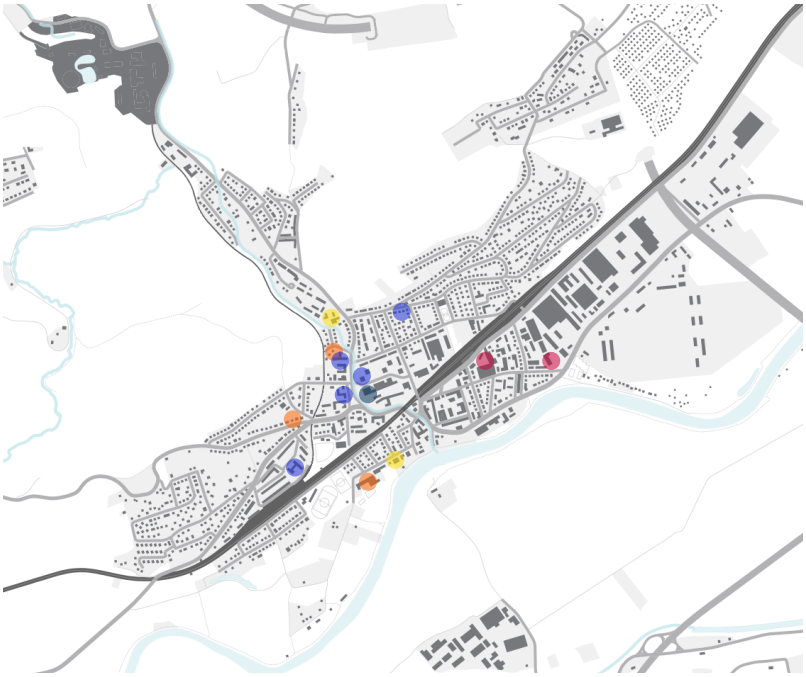

OBČANSKÁ VYBAVENOST

Na řešeném území se nachází 5 mateřských škol, 3 základní školy a 2 střední školy. Nachází se zde také supermarkety, restaurace, pošta nebo třeba i pobočky bank/pojišťoven.

- mateřská škola
- základní škola
- střední škola
- pošta
- supermarket

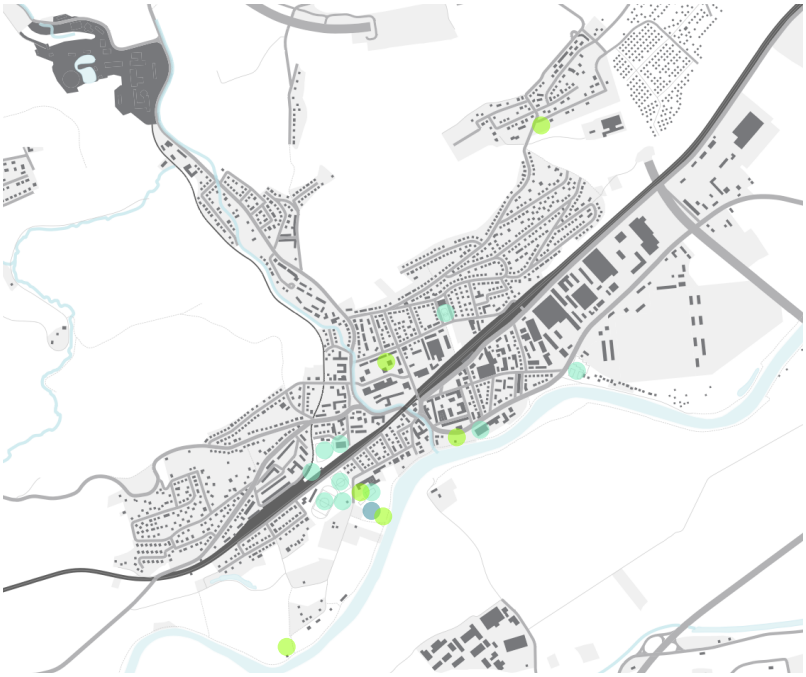

SPORT A REKREACE

Sportovní vybavenost v Radotíně je opravdu bohatá, nachází se zde velké množství sportovišť - tenisové kurty, fitness centrum, sportovní hala, fotbalové hřiště, skatepart nebo třeba softbalové hřiště. Dále je tu několik dětských hřišť a biotop pro horké letní dny.

- sportovní zařízení, hřiště
- dětské hřiště
- biotop

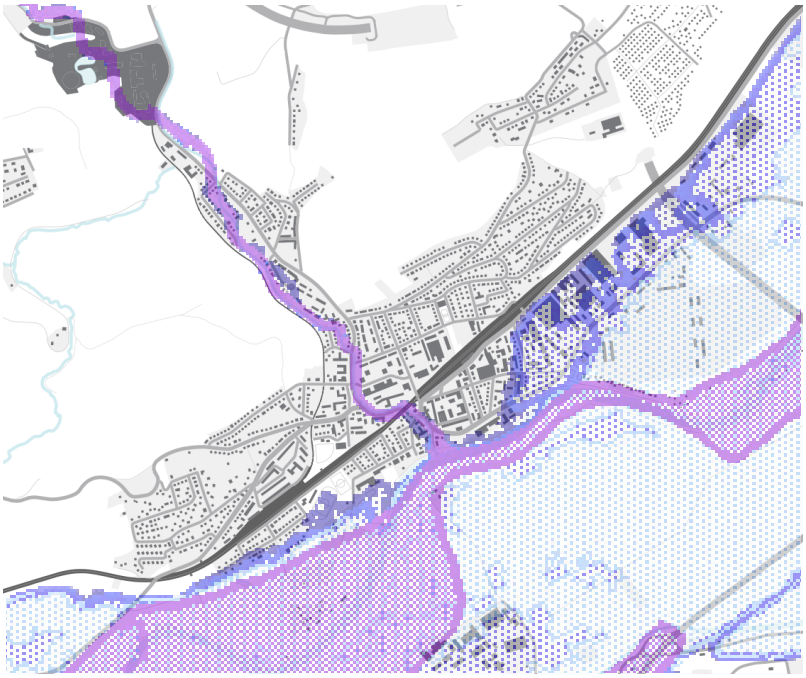

ZÁPLAVOVÁ ÚZEMÍ

Rozlehlé záplavové území je tu díky řece Berounce, minimálně pak kvůli Radotínskému potoku. Poslední velká povodeň se udála v roce 2002 a zdroje uvádí sílu větší než u stoleté vody.

- záplavová území pro Q5
- záplavová území pro Q20
- záplavová území pro Q100
- aktivní zóny záplavových území

A

Q

U

A

U

Q

A